

ÖRÖKSÉGVÉDELMI JAVASLAT

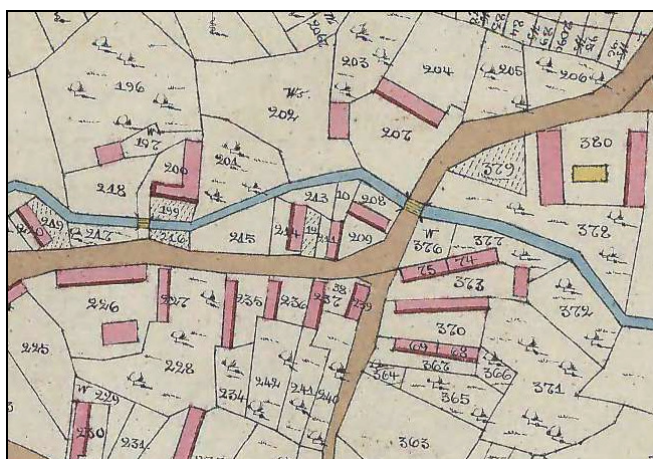
Csesznek Vár utca 35. Tájház (Falumúzeum)

Csesznek számára a középkori eredetű vár országos ismertséget biztosít. A belterület nyugati szélén, igen meghatározó magaslaton lévő rom környezetében viszont egyéb hasonló korú műtárgyak, emlékek nem láthatók. A település szerkezete, telekosztása ugyan történeti eredetű, a másik magasponton álló műemlék templomon kívül egyéb jól érzékelhető védett, védendő (köz)épület nincs, még a későbbi évszázadokból sem. A várhegy körüli utcahálózat felszíni adottságai ugyanakkor érzékelhetően különlegesek.

A 13/2017 (XII.29.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott településkép védelméről szóló rendelet jelenleg nem határoz meg helyi védettséget épületekre vonatkozóan. Legutóbb a településrendezési terv 2020-ban készült örökségvédelmi alátámasztó munkarésze vette számba vette a község épített értékeit. Ilyenek a népi építészeti lakóházak, melyek a török kor utáni, akár a 17-18 századi korábbi beépítéseken, alapokon nyugvó, jellemző képüket tekintve a 19-20 században épült lakóépületek, hosszú „parasztházak”. Ezek ugyan sehol nem alkotnak egybefüggő utcaképet, de a település történetének meghatározó tanúi, a településkép karakteres eleme. Közülük a régebbi, egységes és eredetihez közeli kialakításban megmaradt, jó állapotú épületek közé tartozik a Tájház (Falumúzeum) épülete. A funkció és építészeti érték egyik legjobban működő egységéről van szó, a tájházban bemutatott tárgyak, információk a falu múltját, öntudatát jelenik.

II. katonai felmérés (forrás: mapire.eu)

Kataszteri térkép (XIX. század (forrás: mapire.eu)

Csesznek Vár utca 35.(saját felvétel)

Csesznek Vár utca 35. Falumúzeum (saját felvétel)

A tájház a Vár út 35. sz. címen a belterület 98 hrsz. telken helyezkedik el. Maga a Vár út ezen szakaszának vonalvezetése, illetve a telket feltáró 99 hrsz.-ú köz is különleges, történelmi szerkezet. A telek nagy méretű (4100 m²), azaz nem „elaprózódott” korai telekosztás eredménye. A telek közelében van az Aranyosi patak és annak hidja a Vár úton, melyek szintén a település azonosságához kötődő elemek.

Helyszínrajz és Ortofotó 2018.

(BP. Föv. Kormányhivatal, Földmérési, Távértékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatása a Településrendezési eszközök felülvizsgálathoz)

A Falumúzeum épülete 1903-ban épült, feltehetően korábbi épület helyén és alapjaira. Falazott térdfalas tornácos háromszatú épület, oromfalas kialakítással, az utcai homlokzaton két ablakkal és két oromfali szellőző ablakkal. A tornác bejárati kapuzat ajtó nélküli, alacsony szegmensenl záródik. Az asztalos szerkezetek, a nádfedés, a kémény mind szépen megőrzött és karbantartott. A fafödém mestergerendás szerkezetű, korhű széles deszka mennyezettel. A középső konyhahelyiség funkciójának megfelelő bemutatást tartalmaz, a másik két helyiség lakószobaként, illetve mesterségek bemutatásával berendezett. Az első szoba parasztmennyezetes, gerendás helyiségében a vár történetét bemutató anyag található, régi bútorokkal. A hátsó lakószobában, a kenderfeldolgozás eszközeit és mindennapos használati tárgyakat találjuk meg. A kinti hosszú folyosón, a gadorban az állattartás egykori eszközeit tekinthetjük meg.

A helytörténeti kiállítás létrehozása az 1991-ben alakult Várvédő és Faluszépítő Egyesületnek köszönhető, maga a kiállítás 1992-ben készült el, e célra állították helyre a mai épületet. A kiállítás állandó, de folyamatos a szépítése, bővítése, ahogy a gyűjtőmunka is.

A telek mérete alapján azon további bemutatóhelyek, illetve új kulturális-turisztikai látványosságok, funkciók helyezhetők el a falumúzeum használatával összefüggésben. Alapvetően az épület védelme, de egyben a fejlesztési lehetőségek kihasználása (pályázatok) okán egyaránt hasznos lehet a helyi védettség kinyilvánítása. Odafigyeléssel minden szempontból kedvező programok valósíthatók meg.

Az egyedi védelem elrendelése fentiek alapján indokolt és javasolt a Falumúzeum épületére.

A helyi védettség meghozatala lényegében egy „formális” döntés, hiszen az utóbbi évtizedekben értékmeőrző hozzáállással kezelték az épületet, illetve a szakmai alátámasztottság is egyértelműen meghatározható.

Budapest, 2021. május 03.

Bárdosi Andrea
vezető településrendező tervező

Nagy Szabolcs
örökségvédelmi szakértő